

PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA WE WROCŁAWIU

50-413 Wrocław, ul. Walońska 3-5
tel.(071)344 65 87, (071)34 05 920, fax (071)34 05 922
e-mail: wroclaw@uokik.gov.pl

RWR 410 - 6/04/WS

Wrocław, 11.07.2005 r.

Decyzja RWR 51/2005

I. Na podstawie art. 10 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. *o ochronie konkurencji i konsumentów* (t.j. Dz. U. Nr 86, poz. 804 ze zm.) oraz stosowanie do art. 28 ust. 6 tej ustawy i § 6 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2002 r. *w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów* (Dz. U. nr 18, poz. 172 ze zm.), po przeprowadzeniu postępowania antymonopolowego wszczętego z urzędu przeciwko Dolnośląskiej Izbie Lekarsko-Weterynaryjnej z siedzibą we Wrocławiu

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów :

uznaje się za ograniczającą konkurencję i naruszającą zakaz, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 1 ww. ustawy praktykę Dolnośląskiej Izby Lekarsko- Weterynaryjnej z siedzibą we Wrocławiu, polegającą na zawarciu porozumienia ograniczającego konkurencję na rynku usług lekarsko – weterynaryjnych na terenie województwa dolnośląskiego, polegającego na podjęciu przez Izbę uchwał ustalających stosowanie minimalnych cen za usługi lekarsko - weterynaryjne,

i stwierdza zaniechanie jej stosowania z dniem 29 czerwca 2004 r.

II. Na podstawie art. 11 ust. 1 w zw. z art. 5 ust. 1 pkt 1 powołanej wyżej ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. *o ochronie konkurencji i konsumentów* oraz stosowanie do art. 28 ust. 6 tej ustawy i § 6 powołanego wyżej rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2002 r. *w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów*, po przeprowadzeniu postępowania antymonopolowego wszczętego z urzędu przeciwko Dolnośląskiej Izbie Lekarsko-Weterynaryjnej z siedzibą we Wrocławiu

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów :

nie stwierdza się stosowania przez Dolnośląską Izbę Lekarsko- Weterynaryjną z siedzibą we Wrocławiu praktyki, polegającej na zawarciu porozumienia ograniczającego konkurencję na rynku usług lekarsko – weterynaryjnych na terenie województwa dolnośląskiego, polegającego na uzgodnieniu cennika cen minimalnych na usługi lekarsko – weterynaryjne.

III. Na podstawie art. 101 ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 5 ust. 1 pkt 1 powołanej wyżej ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. *o ochronie konkurencji i konsumentów* oraz stosowanie do art. 28 ust. 6 tej ustawy i § 6 powołanego wyżej rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2002 r. *w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów*

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów :

nakłada się na Dolnośląską Izbę Lekarsko- Weterynaryjną z siedzibą we Wrocławiu karę pieniężną w wysokości 12 884,85 zł (słownie : dwanaście tysięcy osiemset osiemdziesiąt cztery złote osiemdziesiąt pięć groszy) płatną do budżetu państwa.

Uzasadnienie

1. W dniu 9 lipca 2004 r. wpłynęły do Delegatury UOKiK we Wrocławiu kopie materiałów zebranych w toku postępowania wyjaśniającego (sygn. akt DDF 1-400/2/04/MB) prowadzonego przez Departament Instytucji Finansowych, Usług i Rolnictwa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie w sprawie sprawdzenia, czy nastąpiło naruszenie przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów przez izby lekarsko-weterynaryjne na rynku usług lekarsko-weterynaryjnych. Przekazane Delegaturze materiały wstępnie wskazywały, iż Dolnośląska Izba Lekarsko – Weterynaryjna mogła naruszyć art. 5 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, zwanej dalej „ustawą o ochronie (...)”, w wyniku podjęcia uchwał ustalających minimalne ceny usług lekarsko – weterynaryjnych. W szczególności w toku tego postępowania Izba pismem z dnia 5 maja 2004 r. wyjaśniła, iż „*okręgowy samorząd lekarsko-weterynaryjny proponując wzorcowy cennik za usługi weterynaryjne miał na celu ujednoczenie wysokości opłat za usługi lekarsko-weterynaryjne. Odbyło się to po zasięgnięciu szerokiej opinii w środowisku zawodowym lekarzy wet. Dolnego Śląska. Cennik wzorcowy w swoim zamyśle miał dać wytyczne do obliczania opłat za usługi (...)*” (pismo Izby k. 43 akt o sygn. RWR 400-28/04/WS). Przeprowadzone przez Delegaturę we Wrocławiu, w następstwie powyższych informacji, postępowanie wyjaśniające (sygn. akt RWR 400-28/04/WS) zakończyło się wstępnym ustaleniem, iż w sprawie mogło nastąpić naruszenie art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie (...) na skutek podjęcia przez Izbę w latach 1991 – 2004 szeregu uchwał ustalających minimalne ceny usług lekarsko – weterynaryjnych na obszarze działania Izby. Ponadto postępowanie wykazało, iż wszystkie ww uchwały skutkowały początkowo opracowaniem a potem systematyczną zmianą Cennika ustalającego ceny usług lekarsko – weterynaryjnych. W toku tego postępowania Izba przyznała, iż istotnie podjęła szereg uchwał ustalających minimalne stawki usług lekarsko-weterynaryjnych. Izba wyjaśniła m.in., iż „Zasadniczą intencją wskazanego działania było zapewnienie lekarzom weterynarii podstawowego poziomu egzystencji oraz ustanowienie warunków dla poszanowania i ochrony zawodu. Z tych względów przedmiotowe uchwały miały dla członków Izby charakter wiążący, jak każde uchwały podejmowane przez samorząd zawodowy.” (pismo z dnia 7 września 2004 r. - k. 61 akt RWR 400-28/04/WS). Ponadto Izba wyjaśniła, iż wszystkie uchwały ustalające minimalne stawki usług lekarsko-weterynaryjnych zostały uchylone uchwałą Rady Izby nr 228/III/2004. Izba wyjaśniła również, iż nie dopilnowała właściwego ewidencjonowania i przechowywania uchwał, wobec czego nie dysponuje tekstami zdecydowanej większości uchwał podjętych w przedmiocie cen minimalnych.

W następstwie powyższych, wstępnych ustaleń, Prezes Urzędu postanowieniem nr 167/04 z dnia 2 listopada 2004 r. wszczął z urzędu postępowanie administracyjne przeciwko Dolnośląskiej Izbie Lekarsko- Weterynaryjnej z siedzibą we Wrocławiu, pod zarzutem zawarcia porozumienia ograniczającego konkurencję na rynku usług lekarsko – weterynaryjnych na terenie województwa dolnośląskiego, polegającego na podjęciu przez Izbę uchwał ustalających stosowania minimalnych cen za usługi weterynaryjne oraz uzgodnieniu cennika cen minimalnych na usługi lekarsko – weterynaryjne, (postanowienie k.1), co mogło naruszać art. 5 ust. 1 pkt 1 powołanej wyżej ustawy o ochronie (...).

1.2. W odpowiedzi na stawiane zarzuty Izba pismem z dnia 19 listopada 2004 r. odwołała się do argumentacji zawartej w jej piśmie z dnia 7 września 2004 r. w sprawie RWR 400-28/04/WS. Ponadto wskazała, iż uchwały w sprawie minimalnych cen za usługi lekarsko – weterynaryjne podejmowane były począwszy od roku 1991. Izba nadal nie dysponuje egzemplarzami (ani treścią) większości uchwał podjętych w tej sprawie. Ponadto Izba wyjaśniła, iż „w okresie ostatnich 3 lat nie było prowadzone żadne postępowanie dot. odpowiedzialności zawodowej lekarzy weterynarii w związku z nie przestrzeganiem uchwał o ustanowieniu cen minimalnych za usługi lekarsko - weterynaryjne (pismo Izby k. 5-6). W piśmie z dnia 29 grudnia 2004 r. Izba wyjaśniła dodatkowo, iż w związku z uchynieniem wszystkich uchwał ustalających ceny minimalne za usługi lekarsko – weterynaryjne z dniem 29 czerwca 2004 r. nie obowiązuje również żaden cennik ustalający ceny minimalne za te usługi (pismo Izby k. 26-27).

2. Przeprowadzone przez organ antymonopolowy postępowanie dowodowe pozwoliło na ustalenie następującego stanu faktycznego:

2.1. Dolnośląska Izba Lekarsko-Weterynaryjna prowadzi działalność na podstawie ustawy z dnia 21 grudnia 1990 r. o zawodzie lekarza weterynarii i izbach lekarsko-weterynaryjnych (j.t. Dz. U. z 1992 r. nr 187, poz. 1567 ze zm.), zwanej dalej „Ustawą”. Zgodnie z art. 8 ust. 1 Ustawy samorząd jest niezależny w wykonywaniu swych zadań i podlega tylko przepisom ustawy. Art. 8 ust. 3 Ustawy określa, iż jednostkami organizacyjnymi samorządu lekarzy weterynarii posiadającymi osobowość prawną są: Krajowa Izba Lekarsko-Weterynaryjna i okręgowe izby lekarsko-weterynaryjne. Obszar działania poszczególnych okręgowych izb lekarsko-weterynaryjnych oraz ich siedziby ustala Krajowa Rada Lekarsko-Weterynaryjna, uwzględniając zasadniczy podział terytorialny państwa (art. 9 ust. 3 Ustawy). Na podstawie wyżej wymienionej delegacji ustawowej Krajowa Rada Lekarsko – Weterynaryjna podjęła w dniu 5 lipca 2002 r. Uchwałę Nr 25/2002/III w sprawie ustalenia nazw, obszaru działania i siedzib okręgowych izb lekarsko – weterynaryjnych. Na podstawie § 1 pkt 1 Uchwały Dolnośląska Izba Lekarsko – Weterynaryjna z siedzibą we Wrocławiu obejmuje obszar województwa dolnośląskiego

dowód – Uchwała Nr 25/2002/III k. 64-65.

Zatem Dolnośląska Izba Lekarsko-Weterynaryjna jest jednostką samorządu lekarzy weterynarii posiadającą osobowość prawną. Należy do niej 942 lekarzy weterynarii (dane na dzień 21 stycznia 2004 r.)

dowód – pismo Krajowej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej z dnia 21.01.2004 r. k. 13-14 akt RWR 400-28/04/WS.

Do zadań samorządu, realizowanych przez Izbę, należy m.in. reprezentowanie i ochrona zawodu lekarza weterynarii (art. 10 ust. 1 pkt 3 Ustawy). Zadania samorządu Izba realizuje m.in. poprzez negocjowanie warunków pracy i płac (art. 10 ust. 2 pkt 3 Ustawy) i występowanie w obronie interesów indywidualnych i zbiorowych członków izb lekarsko-weterynaryjnych (art. 10 ust. 2 pkt 10 Ustawy). Z kolei członkowie samorządu obowiązani są:

- 1) przestrzegać zasad etyki i deontologii weterynaryjnej oraz innych przepisów związanych z wykonywaniem zawodu lekarza weterynarii, a także uchwał władz i organów samorządu lekarzy weterynarii,
- 2) regularnie opłacać składkę członkowską (art. 19 Ustawy).

Nieprzestrzeganie uchwał organów samorządu lekarzy weterynarii stanowi przewinienie zawodowe

dowód – art. 10 ust. 3 Kodeksu Etyki i Deontologii Weterynaryjnej k. 18-19 akt RWR 400-28/04/WS.

Członkowie samorządu podlegają odpowiedzialności zawodowej przed sądami lekarsko-weterynaryjnymi za postępowanie sprzeczne z zasadami etyki i deontologii weterynaryjnej oraz za naruszenie przepisów o wykonywaniu zawodu lekarza weterynarii. Sąd lekarsko-weterynaryjny może orzekać karę upomnienia, nagany, zawieszenia prawa wykonywania zawodu lekarza weterynarii na okres od trzech miesięcy do trzech lat, pozbawienia prawa wykonywania zawodu (art. 45,46 Ustawy). Obowiązujący Kodeks Etyki i Deontologii Weterynaryjnej, wprowadzony uchwałą nr 16/2001/V Krajowego Zjazdu Lekarzy Weterynarii z dnia 17 czerwca 2001 r. przewiduje w art. 26, iż wysokość ceny za wykonywane czynności lekarza weterynarii jest wartością umowną. Ustalając cenę za wykonane czynności lekarz weterynarii powinien uwzględnić wkład swojej pracy, ponoszonych kosztów własnych a także sytuację materialną posiadacza zwierzęcia.

Przynależność lekarzy do Izby jest obowiązkowa, gdyż lekarz weterynarii, posiadający prawo wykonywania zawodu, przed podjęciem wykonywania zawodu na terenie Izby obowiązany jest uzyskać wpis do rejestru jej członków (art. 17 ust. 1 Ustawy).

Zgodnie z art. 24 Ustawy, organami Dolnośląskiej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej są:

- 1) Okręgowy Zjazd Lekarzy Weterynarii,
- 2) Okręgowa Rada Lekarsko-Weterynaryjna,
- 3) Okręgowa Komisja Rewizyjna,
- 4) Okręgowy Sąd Lekarsko-Weterynaryjny,
- 5) Okręgowy Rzecznik Odpowiedzialności Zawodowej.

Okręgowa Rada Lekarsko-Weterynaryjna kieruje działalnością Izby w okresie pomiędzy okręgowymi zjazdami lekarzy weterynarii, a w szczególności:

- 1) wykonuje zadania i czynności określone w art. 10, z wyjątkiem ustanawiania zasad etyki i deontologii weterynaryjnej oraz sprawowania sądownictwa lekarsko-weterynaryjnego,
- 2) wykonuje uchwały okręgowego zjazdu lekarzy weterynarii,
- 3) składa przed okręgowym zjazdem lekarzy weterynarii sprawozdanie z działalności oraz wykonania budżetu,
- 4) prowadzi bieżące sprawy izby,

5) wykonuje zadania zlecone przez Krajową Radę Lekarsko-Weterynaryjną (art. 29 Ustawy).

Ustawa nie przyznaje organom Izby kompetencji do ustalania cen za usługi lekarsko – weterynaryjne.

Dolnośląska Izba Lekarsko-Weterynaryjna nie posiada uchwalonego regulaminu i statutu
dowód – pismo Izby k. 26.

2.2. W dniu 25 maja 1991 r. na Zjeździe Założycielskim Dolnośląskiej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej przyjęto wniosek dotyczący opracowania cennika minimalnego za usługi lekarsko-weterynaryjne. Zapis w protokole Zjazdu przedstawia się następująco : „*Kol. (...) poruszył problem tzw. pseudokonkurencji, stosowania konkurencyjnych cen minimalnych, marż lekowych i innych niepożądanych zjawisk w praktyce prywatnej. Sprawami tymi powinny zająć się w przyszłości Izby i skutecznie im przeciwdziałać. Kol. (...) mówił o konieczności sformułowania wniosku o upoważnienie Rady Izby do opracowania cennika minimalnego za usługi weterynaryjne. Izba musi w tych sprawach być pewnym buforem. Powinna ona ustalić też minimalne marże na leki. Wniosek został przez Zjazd przyjęty w głosowaniu jawnym przy 2 głosach wstrzymujących się.*” Ostatecznie uchwała dotycząca cen minimalnych za ww usługi podjęta została na posiedzeniu Rady Izby w dniu 29 listopada 1991 r.

dowód – pismo Izby k. 6, protokół Zjazdu Założycielskiego k. 35, protokół z posiedzenia Rady Izby k. 40, pismo Izby k. 39, protokół Komisji Wnioskodawczej k. 42.

W okresie późniejszym Rada Izby kilkakrotnie podejmowała uchwały w sprawie cen minimalnych za usługi lekarsko-weterynaryjne. M.in. podjęte zostały uchwały :

- Uchwała z dnia 14 maja 1993 r., która weszła w życie z dniem 1 czerwca 1993 r. (brak bliższych danych)

dowód – adnotacja na cenniku z 1993 r. k. 50.

- Uchwała z dnia 30 października 1994 r., która weszła w życie z dniem 1 listopada 1994 r. (brak bliższych danych)

dowód – adnotacja na cenniku z 1994 r. k. 56 i na cenniku z 1995 r. k. 58.

- Uchwała Nr 276 z dnia 16 grudnia 1994 r. w sprawie uaktualnienia orientacyjnego cennika opłat minimalnych za usługi weterynaryjne, obowiązującego członków Dolnośląskiej Izby Lekarsko – Weterynaryjnej

dowód – pismo Krajowej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej k. 46 akt o sygn. RWR 400-28/04/WS.

- Uchwała Nr 34 z dnia 24 listopada 1995 r. w sprawie zwiększenia cen minimalnych za usługi weterynaryjne. Uchwała podniosła ceny minimalne za usługi lekarsko-weterynaryjne z 10 gr za 1 punkt do 15 gr za 1 punkt. Uchwała weszła w życie z dniem 1 stycznia 1996 r.

dowód – uchwała k. 45, pismo Krajowej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej k. 46 akt o sygn. RWR 400-28/04/WS.

- Uchwała z dnia 14 grudnia 1995 r., która weszła w życie z dniem 1 stycznia 1996 r. (brak bliższych danych)

dowód – adnotacja na cenniku z 1996 r. k. 61. i na cenniku z 1997 r. k. 63.

- Uchwała z dnia 26 listopada 1999 r. (brak bliższych danych)

dowód – adnotacja na cenniku z 2002 r. k. 41 akt o sygn. RWR 400-28/04/WS.

- Nr 33/2002/III z dnia 22 lutego 2002 r. w sprawie zmiany niektórych pozycji Cennika minimalnego za usługi weterynaryjne. Uchwała zwiększyła wartość opłat minimalnych za usługi lekarsko-weterynaryjne w grupie „małe zwierzęta” (o 0,30 zł) oraz grupie „duże zwierzęta” (o 0,25 zł). Jednocześnie uchwała skreślała część pozycji z cennika minimalnego. Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia

dowód – uchwała k. 46.

Uchwałą nr 228/III/2004 r. z dnia 29 czerwca 2004 r. w sprawie uchylenia Uchwały z dnia 29 listopada 1991 roku Okręgowej Rady Dolnośląskiej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej dotyczącej cen minimalnych za czynności lekarsko-weterynaryjne i opłaty za ordynowanie leków oraz uchylenia kolejnych uchwał dotyczących zmian niektórych pozycji cennika minimalnego za usługi weterynaryjne, uchylone zostały wszystkie uchwały podjęte przez Radę Izby w sprawie cen minimalnych na usługi lekarsko-weterynaryjne

dowód – pismo Izby i uchwała k. 58 i k. 59 akt o sygn. RWR 400-28/04/WS.

Powyższa uchwała została podjęta na wniosek Krajowej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej w toku postępowania wyjaśniającego prowadzonego przez Prezesa UOKiK pod sygn. DDF 1-400/2/04/MB

dowód – pismo Krajowej Izby k. 54 akt o sygn. RWR 400-28/04/WS.

2.3. Rada Dolnośląskiej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej opracowała – w wyniku ustaleń podjętych na Zjeździe Założycielskim Dolnośląskiej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej (25 maja 1991 r.) – cennik minimalny za usługi lekarsko-weterynaryjne. Cennik obejmował ceny minimalne uchwalone uchwałą Rady w dniu 29 listopada 1991 r. W kolejnych latach opracowywane były kolejne, uaktualnione wersje Cennika. Podstawą opracowania Cenników były wcześniejsze uchwały Rady Izby zmieniające ceny minimalne na niektóre usługi lekarsko-weterynaryjne. Rada ostatecznie opracowała co najmniej następujące cenniki :

- Cennik zawierający na karcie tytułowej nadruk : „Orientacyjne opłaty minimalne za usługi weterynaryjne od 1.06.1993 r.” Cennik składał się z trzech części (A : „Małe zwierzęta”, B : „Duże zwierzęta” i C : „Ustalenia ogólne”) i zawierał stawki opłat za poszczególne czynności określone kwotowo. Cennik w części „C” w pkt. 4 zawierał m.in. następujące pouczenie : „Nie stosowanie w praktyce powyższych wskazań cenowych, zwłaszcza gdy wynika to z powodów konkurencyjności spowoduje nałożenie

rygorystycznych sankcji, wynikających z naruszenia zasad etyki i deontologii (...).” W pkt. 5 Cennik zawierał zapis : „Orientacyjne opłaty minimalne za usługi weterynaryjne zostały przyjęte uchwałą Rady Dolnośląskiej Izby Lekarsko – Weterynaryjnej w dniu 14 maja 1993 r. i wchodzi w życie z dniem 1.06.1993 r.”

dowód – Cennik k. 47-50.

- Cennik zawierający na karcie tytułowej nadruk : „*Orientacyjne opłaty minimalne za usługi weterynaryjne od 01.11.1994 r.*” Również i ten Cennik składał się z trzech części (A : „*Małe zwierzęta*”, B : „*Duże zwierzęta*” i C : „*Ustalenia ogólne*”) i zawierał stawki opłat za poszczególne czynności określone kwotowo Cennik w części „C” w pkt. 5 zawierał m.in. zapis „ (...)„*Nie stosowanie w praktyce powyższych wskazań cenowych, zwłaszcza gdy wynika to z powodów konkurencyjności spowoduje nałożenie rygorystycznych sankcji, wynikających z naruszenia zasad etyki i deontologii (...).*” W pkt. 6 Cennik zawierał informację, iż „*Orientacyjne opłaty minimalne za usługi weterynaryjne zostały przyjęte uchwałą Rady Dolnośląskiej Izby Lekarsko – Weterynaryjnej w dniu 30 października 1994 r. i wchodzi w życie z dniem 01 listopada 1994 r. stanowiąc orientacyjny poziom pobieranych opłat*”

dowód – Cennik k. 51-56.

- Cennik zawierający na karcie tytułowej nadruk : „*Orientacyjne opłaty minimalne za usługi weterynaryjne – wyliczone w punktach Od 1.III.1995 r.*” Cennik składał się również z trzech części (A : „*Małe zwierzęta*”, B : „*Duże zwierzęta*” i C : „*Ustalenia ogólne*”) i zawierał stawki za poszczególne czynności wyliczone punktowo. Opłata za poszczególne czynności wyliczana była w ten sposób, iż punkty przeliczane były na złotówki w relacji 1 punkt – 10 gr. Cennik w części „C” w pkt. 5 zawierał m.in. zapis „ (...)„*Nie stosowanie w praktyce powyższych wskazań cenowych, zwłaszcza gdy wynika to z powodów konkurencyjności spowoduje nałożenie rygorystycznych sankcji, wynikających z naruszenia zasad etyki i deontologii (...).*” W pkt. 6 Cennik zawierał informację, iż „*Orientacyjne opłaty minimalne za usługi weterynaryjne zostały przyjęte uchwałą Rady Dolnośląskiej Izby Lekarsko – Weterynaryjnej w dniu 30 października 1994 r. i obowiązują od 1 III 1995 r.*”.

dowód – Cennik k. 57-58.

- Cennik zawierający na karcie tytułowej nadruk : „*Orientacyjne opłaty minimalne za usługi weterynaryjne wyliczone w punktach od 1.01.1996 r.*” Cennik składał się również z trzech części (A : „*Małe zwierzęta*”, B : „*Duże zwierzęta*” i C : „*Ustalenia ogólne*”) i zawierał stawki za poszczególne czynności wyliczone punktowo. Opłata za poszczególne czynności wyliczana była w ten sposób, iż punkty przeliczane były na złotówki w relacji 1 punkt – 15 gr. Cennik w części „C” w pkt. 5 zawierał m.in. zapis „ (...)„*Nie stosowanie w praktyce powyższych wskazań cenowych, zwłaszcza gdy wynika to z powodów konkurencyjności spowoduje nałożenie rygorystycznych sankcji, wynikających z naruszenia zasad etyki i deontologii (...).*” W pkt. 6 Cennik zawierał informację, iż „*Orientacyjne opłaty minimalne za usługi weterynaryjne zostały przyjęte uchwałą Rady Dolnośląskiej Izby Lekarsko – Weterynaryjnej w dniu 14 grudnia 1995 r. i obowiązują od 1.01.1996 r.*”

dowód – Cennik k. 59-61.

- Cennik zawierający na karcie tytułowej nadruk : „*Orientacyjne opłaty minimalne za usługi weterynaryjne wyliczone w punktach od 1.01.1997 r.*” Cennik składał się również z trzech części (A : „*Małe zwierzęta*”, B : „*Duże zwierzęta*” i C : „*Ustalenia ogólne*”) i zawierał stawki za poszczególne czynności wyliczone punktowo. Opłata za poszczególne czynności wyliczana była w ten sposób, iż punkty przeliczane były na złotówki w relacji 1 punkt – 15 gr. Cennik w części „C” w pkt. 5 zawierał m.in. zapis „ (...)„*Nie stosowanie w praktyce powyższych wskazań cenowych, zwłaszcza gdy wynika to z powodów konkurencyjności spowoduje nałożenie rygorystycznych sankcji, wynikających z naruszenia zasad etyki i deontologii (...).*” W pkt. 6 Cennik zawierał informację, iż „*Orientacyjne opłaty minimalne za usługi weterynaryjne zostały przyjęte uchwałą Rady Dolnośląskiej Izby Lekarsko – Weterynaryjnej w dniu 14 grudnia 1995 r. i obowiązują od 1.01.1996 r.*”.

dowód – Cennik k. 62-63.

- Cennik obowiązujący od 22.02.2002 r. Cennik w nagłówku nosi nadruk „Cennik minimalny”. W tytule cennika znajduje się określenie „*Dolnośląska Izba Lekarsko – Weterynaryjna*”, poniżej zaś : „*Orientacyjne opłaty minimalne za usługi weterynaryjne wyliczone w punktach od 22.02.2002*”. Cennik składa się z trzech części oznaczonych dużymi, początkowymi literami alfabetu. Część „A” nosi nazwę „*Małe zwierzęta*” i składa się dwóch działów, tj. Działu I „*Badania, Porady, wizyty, sekcje, zaświadczenia*”, i Działu II „*Zabiegi*”. Część „B” nosi nazwę „*Duże zwierzęta*” i składa się również z dwóch działów, tj. Działu I „*Badania, wizyty, sekcje, zaświadczenia*” i Działu II „*Zabiegi*”. Część „C” nosi nazwę „*Ustalenia ogólne*”. Opłata za poszczególne czynności wyliczana była w ten sposób, iż punkty przeliczane były na złotówki w relacji 1 punkt – 30 gr dla małych zwierząt i 1 punkt – 25 gr dla dużych zwierząt. Pkt 5. części „C” Cennika stanowi, iż „*W uzasadnionych indywidualnych przypadkach wynikających ze względów socjalnych, społecznych i materialnych właścicieli zwierząt, nie tylko można, ale należy odstąpić od wskazań cennikowych. Nie stosowanie w praktyce powyższych wskazań cennikowych, zwłaszcza gdy wynika to z powodów konkurencyjności, spowoduje nałożenie rygorystycznych sankcji, wynikających z naruszenia zasad etyki i deontologii (patrz Art. 19, ust. 1 Art. 45, oraz Art. 46 ust. 1 – Ustawa o zawodzie lekarza wet. i izbach)*”. W pkt. 6 Cennik zawierał informację, iż „*Orientacyjne opłaty minimalne za usługi weterynaryjne zostały przyjęte uchwałą Rady Dolnośląskiej Izby Lekarsko – Weterynaryjnej w dniu 26.11.1999 r. (...)*”

dowód – Cennik k. 38-41 akt o sygn. RWR 400-28/04/WS

Powołane w cytowanym pkt. 5 Cennika przepisy mają następujące literalne brzmienie :

„*Art. 19. Członkowie samorządu obowiązani są:*

1) przestrzegać zasad etyki i deontologii weterynaryjnej oraz innych przepisów związanych z wykonywaniem zawodu lekarza weterynarii, a także uchwał władz i organów samorządu lekarzy weterynarii,”

„*Art. 45. Członkowie samorządu podlegają odpowiedzialności zawodowej przed sądami lekarsko-weterynaryjnymi za postępowanie sprzeczne z zasadami etyki i deontologii weterynaryjnej oraz za naruszenie przepisów o wykonywaniu zawodu lekarza weterynarii.*”

„*Art. 46. 1. Sąd lekarsko-weterynaryjny może orzekać następujące kary:*

- 1) upomnienie,
- 2) nagana,
- 3) zawieszenie prawa wykonywania zawodu lekarza weterynarii na okres od trzech miesięcy do trzech lat,
- 4) pozbawienie prawa wykonywania zawodu.”

***** tajemnica przedsiębiorstwa

dowód – pismo Izby z dnia 7 marca 2005 r. k. 86.

3. Mając na uwadze zebrany materiał dowodowy, organ ochrony konkurencji i konsumentów zważył, co następuje :

Dolnośląskiej Izbie Lekarsko – Weterynaryjnej z siedzibą we Wrocławiu został postawiony zarzut naruszenia art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie (...) w następstwie zawarcia porozumienia ograniczającego konkurencję na rynku usług lekarsko – weterynaryjnych na terenie województwa dolnośląskiego, poprzez podjęcie przez Izbę uchwał ustalających stosowanie minimalnych cen za usługi lekarsko - weterynaryjne oraz uzgodnienie cennika cen minimalnych na te usługi.

3.1. Naruszenie interesu publicznego.

Przede wszystkim rozważenia wymaga, czy w sprawie niniejszej naruszony został interes publicznoprawny. Zgodnie z opisanym w art. 1 ust. 1 celem ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów, „ustawa określa warunki rozwoju i ochrony konkurencji oraz zasady podejmowanej w interesie publicznym ochrony interesów przedsiębiorców i konsumentów”. Tak określony cel ustawy pozwala przyjąć, iż ma ona charakter publiczny i służy ochronie interesu ogólnospołecznego. Powyższe przesądza o wyłączeniu możliwości podejmowania przez organ antymonopolowy działań w celu ochrony interesów indywidualnych. Taką interpretację potwierdza orzecznictwo Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (d. Sądu Antymonopolowego). W wyroku z dnia 28.05.2001 (sygn. akt XVII Ama 82/00) sąd stwierdził, że „postępowanie antymonopolowe nie może dotyczyć spraw jednostkowych”. Podobnie w uzasadnieniu do wyroku z dnia 4.07.2001 (sygn. akt XVII Ama 108/00) Sąd Antymonopolowy zajął stanowisko, że: „interes publiczny w postępowaniu administracyjnym nie jest pojęciem jednolitym i stałym. W każdej sprawie winien być on ustalony i konkretyzowany. Organ administracji - Prezes Urzędu winien być w toku i przy wydawaniu decyzji rzecznikiem tego interesu, albowiem wynika to z jego zadań w strukturze administracji publicznej - art. 7 k.p.a. Takie stanowisko wyraził również Sąd Najwyższy, który w uzasadnieniu wyroku z dnia 29.05.2001 r. (sygn. I CKN 1217/98) stwierdził, że „ustawa antymonopolowa ma charakter publicznoprawny, zatem jej celem jest służyć interesom publicznym. Ingeruje, gdy w wyniku pewnych ogólnych zjawisk zagrożona jest sama instytucja konkurencji. Nie odnosi się do ochrony roszczeń indywidualnych (...)”.

Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 26.02.2004 r. (sygn. III SK 2/04) stwierdził, że naruszenie indywidualnego interesu nie wyklucza dopuszczalności równoczesnego uznania, że dochodzi do naruszenia interesu zbiorowego „jeżeli indywidualne pogwałcenie przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów mogłoby w jakikolwiek sposób prowadzić do ustanowienia lub utrwalenia monopolistycznych praktyk rynkowych, które wywołują lub mogą wywołać zakazane skutki na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej”.

Należy zatem stwierdzić, że nie każde naruszenie prawa w stosunkach cywilno-prawnych kwalifikuje sprawę do postępowania w trybie ww. ustawy. Zawsze decyduje o tym naruszenie przez przedsiębiorcę, w następstwie stosowania praktyk ograniczających konkurencję, interesu publicznoprawnego. Ochrona wolnej konkurencji dokonuje się bowiem w interesie publicznym - a więc co do zasady - nie w interesie stron stosunków umownych. Odmiennie niż to ma miejsce w postępowaniu cywilnym ukierunkowanym na ochronę praw podmiotowych stron, postępowanie w trybie ustawy o ochronie (...) ma za swój przedmiot ochronę interesu publicznoprawnego, a więc ma to miejsce wtedy, gdy skutkami działań sprzecznych z ustawą dotknięty jest szerszy krąg uczestników rynku, bądź gdy wywołują one inne niekorzystne zjawiska na rynku wymagające ingerencji ze strony organów działających w trybie tej ustawy.

W niniejszej sprawie postępowanie dotyczy podjęcia przez Dolnośląską Izbę Lekarsko-Weterynaryjną uchwał ustalających stosowanie minimalnych cen za usługi lekarsko-weterynaryjne oraz uzgodnienia cennika cen tych usług. Powyższe działanie może naruszać potencjalnie interesy uczestników rynku usług weterynaryjnych zarówno po stronie podażowej rynku tj. członków Izby (lekarzy weterynarii) jak również uczestników rynku po jego stronie popytowej (konsumentów). Ceny bowiem zawsze mają skutek społeczny, dotyczą interesów wszystkich klientów danego przedsiębiorcy lub grupy przedsiębiorców, jak w sprawie niniejszej. Oznacza to, iż do prowadzonej przed Prezesem UOKiK sprawy mają zastosowanie przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Wobec powyższego niniejsze postępowanie antymonopolowe niewątpliwie toczy się w interesie publicznym a nie w indywidualnym. Objęte postępowaniem porozumienia cenowe, kwalifikowane jako praktyki ograniczające konkurencję, są zakazane prawem antymonopolowym, ponieważ uderzają one wprost w konkurencję, eliminując ją lub znacznie ograniczając. Ich funkcjonowanie sprzeczne jest więc z interesem publicznym. W interesie publicznym leży bowiem to, aby konkurencja na rynku była efektywna. Dlatego **Prezes Urzędu przeciwdziałając ograniczaniu, eliminowaniu bądź zniekształcaniu konkurencji, wypełnia cel art. 1 ust. 1 ustawy.**

3.2. Rynek właściwy i jego struktura.

Ponieważ zachowania przedsiębiorców odbywają się w strukturze rynkowej, istotne znaczenie ma określenie rynku właściwego w niniejszej sprawie.

Art. 4 pkt 8 ww. ustawy rynek właściwy definiuje jako rynek towarów, które ze względu na swe przeznaczenie, cenę oraz właściwość, w tym jakość, są uznawane przez ich nabywców za substytuty oraz są oferowane na obszarze, na którym, ze względu na rodzaj oraz właściwości, istnienie barier dostępu do rynku, preferencje konsumentów, znaczące różnice cen i koszty transportu, panują zbliżone warunki konkurencji. Zgodnie z ukształtowanymi poglądami doktryny i orzecznictwem, rynek właściwy wyznacza rynek w ujęciu geograficznym (terytorium) i rynek w ujęciu produktowym (towar).

W rozpatrywanej sprawie zakres rynku właściwego w ujęciu geograficznym wyznacza § 1 pkt 1 uchwały Nr 25/2002/III Krajowej Rady Lekarsko – Weterynaryjnej z dnia 5 lipca 2002 r. w sprawie ustalenia nazw, obszaru działania i siedzib okręgowych izb lekarsko – weterynaryjnych. Rynkiem właściwym w ujęciu geograficznym jest zatem obszar właściwości miejscowej i rzeczowej Dolnośląskiej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej, tj. **województwo dolnośląskie.**

Z kolei rynek właściwy w ujęciu produktowym wyznaczony jest według stosowania wąskich kryteriów segmentacji takiego rynku. Kryteria te muszą wynikać z obiektywnych parametrów towarów (produktów), mających zasadniczy wpływ na ich

zakup przez nabywców. W każdej sprawie są nimi przede wszystkim przeznaczenie i parametry użytkowe. Cechy te pozwalają nabywcom łatwo identyfikować towary (produkty), odróżniać od siebie i ewentualnie traktować jako bliskie substytuty. Podkreślenia wymaga, iż towarem w ujęciu ustawy o ochronie (...) są również usługi (art. 4 pkt 6 ustawy). Zatem nie ulega wątpliwości, iż ze względu na przeznaczenie i cechy użytkowe rynkiem właściwym w ujęciu produktowym jest rynek **usług lekarsko – weterynaryjnych, nie mających żadnych bliskich substytutów.**

Usługi lekarsko-weterynaryjne świadczą lekarze weterynarii, a ci – jak wynika to z art. 17 ust. 1 ustawy o zawodzie lekarza weterynarii i izbach lekarsko-weterynaryjnych - przed podjęciem wykonywania zawodu na terenie Izby obowiązani są uzyskać wpis do rejestru jej członków. Zatem przynależność lekarzy weterynarii do Izby jest obowiązkowa, a skoro tak – wszyscy przedsiębiorcy świadczący usługi na terenie właściwości Dolnośląskiej Izby Lekarsko – Weterynaryjnej są jej członkami. Wynika stąd wniosek, iż łączny udział członków porozumienia (związku przedsiębiorców) na rynku właściwym wynosi 100 %.

3.3. Zarzut podjęcia przez Izbę uchwał ustalających stosowanie minimalnych cen za usługi weterynaryjne

3.3.1. Przesłanki zastosowania art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie (...) -wprowadzenie.

Zgodnie z art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie (...) zakazane są porozumienia, których celem lub skutkiem jest wyeliminowanie, ograniczenie lub naruszenie w inny sposób konkurencji na rynku właściwym, polegające m.in. na ustalaniu, bezpośrednio lub pośrednio, cen i innych warunków zakupu lub sprzedaży towarów.

Art. 6 ust. 1 ustawy antymonopolowej stanowi, iż zakazu o którym mowa w art. 5 nie stosuje się m.in. do porozumień zawieranych między konkurentami, których łączny udział w rynku w roku kalendarzowym poprzedzającym zawarcie porozumienia nie przekracza 5%. Pojęcie konkurentów zdefiniowane zostało w art. 4 pkt 10 ustawy o ochronie (...). Pod pojęciem konkurentów rozumieć należy przedsiębiorców, którzy wprowadzają lub mogą wprowadzać albo nabywają lub mogą nabywać, w tym samym czasie, towary na rynku właściwym. Wskazać należy jednak, iż wyłączenie, o którym mowa w art. 6 ust. 1 nie stosuje się m.in. do przypadku określonego w art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy, a zatem nie ma ono zastosowania w niniejszej sprawie. Wypada również wskazać, iż porozumienie objęte niniejszą decyzją nie podlega wyłączeniu na podstawie art. 7 ust. 1 ustawy („*Art. 7. 1. Rada Ministrów może, w drodze rozporządzenia, wyłączyć spod zakazu, o którym mowa w art. 5, porozumienia, które przyczyniają się do polepszenia produkcji, dystrybucji towarów lub do postępu technicznego lub gospodarczego, zapewniają nabywcy lub użytkownikowi odpowiednią część wynikających stąd korzyści i które: nie nakładają na zainteresowanych przedsiębiorców ograniczeń, które nie są niezbędne do osiągnięcia tych celów; nie stwarzają tym przedsiębiorcom możliwości wyeliminowania konkurencji na rynku właściwym w zakresie znacznej części określonych towarów.*”).

W związku z poczynionymi powyżej uwagami, dla prawnego bytu praktyki ograniczającej konkurencję opisanej w art. 5 ust. 1 pkt 1 niezbędne jest więc łączne wystąpienie następujących przesłanek :

- 1) zawiązanie się porozumienia według zasad określonych w artykule 4 pkt 4 i art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy, polegającego na ustaleniu bezpośrednio lub pośrednio, cen i innych warunków zakupu lub sprzedaży towarów
- 2) cel lub skutek porozumienia, którym jest wyeliminowanie, ograniczenie lub naruszenie w inny sposób konkurencji na rynku właściwym.

Zdaniem organu antymonopolowego wszystkie wymienione wyżej przesłanki zostały w sprawie spełnione w zakresie zarzutu podjęcia przez Izbę uchwał ustalających stosowanie minimalnych cen za usługi lekarsko-weterynaryjne.

3.3.2. Przesłanka zastosowania art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie (...) dotycząca zawiązanie się porozumienia według zasad określonych w artykule 4 pkt 4 i art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy, polegającego na ustaleniu bezpośrednio lub pośrednio, cen i innych warunków zakupu lub sprzedaży towarów .

W świetle art. 4 pkt 4 ustawy o ochronie (...) przez porozumienia rozumie się m.in. sprzeczne z ustawą :

- a) umowy zawierane między przedsiębiorcami, między związkami przedsiębiorców oraz między przedsiębiorcami i **ich związkami** albo niektóre postanowienia tych umów,
- b) uzgodnienia dokonane w jakiegokolwiek formie przez dwóch lub więcej przedsiębiorców lub **ich związki**,
- c) uchwały lub inne akty **związków przedsiębiorców** lub ich organów statutowych.

W myśl tego przepisu porozumieniem jest więc koordynowanie zachowań przedsiębiorców przez m.in. ich związki. Przedsiębiorcą według art. 4 pkt 1 lit. b) ustawy o ochronie (...) jest osoba fizyczna wykonująca zawód we własnym imieniu i na własny rachunek lub prowadząca działalność w ramach wykonywania takiego zawodu. Powyższe kryteria spełniają lekarze weterynarii, zatem należy ich uznać za przedsiębiorców według powołanej wyżej ustawy. Z kolei związkiem przedsiębiorców według art. 4 pkt 2 ustawy o ochronie (...) są m.in. izby, zrzeszenia i inne organizacje zrzeszające przedsiębiorców. Nie ulega zatem wątpliwości, iż Dolnośląska Izba Lekarsko-Weterynaryjna spełnia kryteria uznania jej za związek przedsiębiorców w rozumieniu powołanej ustawy o ochronie (...), co skutkuje podleganiem jej działań ocenie w trybie tejże ustawy.

Oceniając charakter prawny podjętych przez organ Izby, jakim jest Okręgowa Rada Lekarsko – Weterynaryjna, uchwał w zakresie cen minimalnych na usługi lekarsko-weterynaryjne należy ocenić je jako zawarcie porozumienia w formie uchwały (art. 4 pkt 4 lit c ustawy o ochronie...). Fakt podjęcia przez Izbę, począwszy od 29 listopada 1991 r., szeregu uchwał w sprawie cen minimalnych za usługi lekarsko-weterynaryjne jest bezdyskusyjny. Prezes Urzędu ustalił, iż podjęto co najmniej następujące uchwały w sprawie określenia cen minimalnych na usługi lekarsko-weterynaryjne : uchwałę z dnia 29 listopada 1991 r., uchwałę Nr 276 z dnia 16 grudnia 1994 r. w *sprawie uaktualnienia orientacyjnego cennika opłat minimalnych za usługi weterynaryjne*, uchwałę Nr 34 z dnia 24 listopada 1995 r. w *sprawie zwiększenia cen minimalnych za usługi weterynaryjne*, uchwałę z dnia 14 maja 1993 r., która weszła w życie z dniem 1 czerwca 1993 r. (brak bliższych danych), uchwałę z dnia 30 października 1994 r., która weszła w życie z dniem 1 listopada 1994 r. (brak bliższych danych), uchwałę z dnia 14 grudnia 1995 r., która weszła w życie z dniem 1 stycznia 1996 r. (brak bliższych danych), uchwałę z dnia 26 listopada 1999 r. (brak bliższych danych), uchwałę Nr 33/2002/III z dnia 22 lutego 2002 r. w *sprawie zmiany niektórych pozycji Cennika minimalnego za usługi weterynaryjne*.

Wprawdzie w większości nie zachowały się teksty owych uchwał, to jednak następujące dowody pozwalają na ustalenie zarówno faktu podjęcia uchwał jak i ich tematyki :

a) w zakresie uchwały z dnia 29 listopada 1991 r.

- protokół ze Zjazdu Założycielskiego Izby (z dnia 25 maja 1991 r.) z zapisami o konieczności opracowania cennika minimalnego za usługi weterynaryjne oraz informującego o podjęciu uchwały ustalającej program działania Izby, w ramach którego zapisano ustalenie cen minimalnych za usługi weterynaryjne,
- pismo z dnia 21.11.1991 r. zwołujące posiedzenie Rady Izby na dzień 29 listopada 1991 r. oraz zawierające w porządku obrad punkt dotyczący podjęcia uchwały w sprawie cen minimalnych za czynności lekarsko-weterynaryjne,
- pismo Izby z dnia 19.11.2004 r. informujące, iż przedmiotem posiedzenia w dniu 29 listopada 1991 r. było podjęcie uchwały w sprawie cen minimalnych,

b) w zakresie uchwały z dnia 14 maja 1993 r., która weszła w życie z dniem 1 czerwca 1993 r. (brak bliższych danych)

- adnotacja na cenniku z 1993 r. (k. 50) wskazująca, iż opłaty minimalne objęte cennikiem zostały wprowadzone tą właśnie uchwałą,

c) w zakresie uchwały Uchwała z dnia 30 października 1994 r., która weszła w życie z dniem 1 listopada 1994 r. (brak bliższych danych)

- adnotacja na cenniku z 1994 r. (k. 56) i na cenniku z 1995 r. (k. 58) wskazujące, iż opłaty minimalne objęte cennikami zostały wprowadzone tą właśnie uchwałą .

d) w zakresie uchwały Nr 276 z dnia 16 grudnia 1994 r. w *sprawie uaktualnienia orientacyjnego cennika opłat minimalnych za usługi weterynaryjne*,

- pismo Krajowej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej (k. 46 akt o sygn. RWR 400-28/04/WS), w którym Krajowa Izba wymieniła przedmiotową uchwałę jako dotyczącą cen minimalnych oraz podjętą przez Radę Dolnośląskiej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej,

e) w zakresie uchwały Nr 34 z dnia 24 listopada 1995 r. w sprawie zwiększenia cen minimalnych za usługi weterynaryjne,

- tekst uchwały (k. 45), pismo Krajowej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej (k. 46 akt o sygn. RWR 400-28/04/WS) w którym Krajowa Izba wymieniła przedmiotową uchwałę jako dotyczącą cen minimalnych oraz podjętą przez Radę Dolnośląskiej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej.

f) w zakresie uchwały z dnia 14 grudnia 1995 r., która weszła w życie z dniem 1 stycznia 1996 r. (brak bliższych danych)

- adnotacje na cenniku z 1996 r. (k. 61) i na cenniku z 1997 r. (k. 63.) wskazujące, iż opłaty minimalne objęte cennikami zostały wprowadzone tą właśnie uchwałą,

g) w zakresie uchwały z dnia 26 listopada 1999 r. (brak bliższych danych)

- adnotacja na cenniku z 2002 r. (k. 41 akt o sygn. RWR 400-28/04/WS) wskazująca, iż opłaty minimalne objęte cennikiem zostały wprowadzone tą właśnie uchwałą,

h) w zakresie uchwały Nr 33/2002/III z dnia 22 lutego 2002 r. w *sprawie zmiany niektórych pozycji Cennika minimalnego za usługi weterynaryjne*,

- tekst uchwały (k. 46).

Formą podawania treści uchwał do wiadomości członków Izby było zamieszczanie ich w postaci kolejnych cenników. Świadczą o tym zapisy w części każdego cennika „Ustalenia ogólne” stanowiące, iż „orientacyjne ceny minimalne za usługi weterynaryjne zostały podjęte uchwałą Rady Dolnośląskiej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej w dniu (...)”. Zatem forma porozumienia jest złożona – każda nowa uchwała w sprawie cen minimalnych poprzedzała kolejną wersję cennika, który zawierał następnie jej postanowienia. Przedmiotowe porozumienie miało charakter ciągły, gdyż trwało nieprzerwanie począwszy co najmniej od podjęcia pierwszej uchwały w dniu 29 listopada 1991 r. aż do uchylenia wszystkich uchwał w sprawie cen minimalnych w dniu 29 czerwca 2004 r. Nie ulega wątpliwości, iż ceny objęte porozumieniem miały charakter cen minimalnych. Fakt ten jest zresztą przyznany przez Izbę, potwierdzony też został informacjami na cennikach tj. „Orientacyjne opłaty minimalne (...)”, jak również treścią zachowanych uchwał.

Prezes Urzędu wskazuje, iż ze względu na normę art. 68 pkt 1 i art. 93 ustawy o ochronie (...) podstawą stwierdzenia niedozwolonej praktyki ograniczającej konkurencję jest uchwała z dnia 26 listopada 1999 r. oraz uchwała Nr 33/2002/III z dnia 22 lutego 2002 r. w sprawie zmiany niektórych pozycji Cennika minimalnego za usługi weterynaryjne. Pierwsza z uchwał została opisana na cenniku obowiązującym od 22 lutego 2002 r. jako podstawa zamieszczonych w nim cen (cennik ten jest ostatnim cennikiem Izby), druga zaś – będąca ostatnią z uchwał w sprawie ustalania cen minimalnych - nieznacznie modyfikuje ceny ustalone uchwałą z dnia 26 listopada 1999 r. Wypada wskazać, iż zgodnie z art. 68 pkt 1 ustawy o ochronie (...) nie wszczyna się (...) postępowania, jeżeli upłynęło 5 lat od końca roku w którym dopuszczono się naruszenia przepisów ustawy. Powyższy wymóg spełnia uchwała z dnia 26 listopada 1999 r., gdyż postępowanie wszczęte zostało w dniu 2 listopada 2004 r., a więc przed upływem opisanego wyżej pięcioletniego okresu. Zgodnie zaś z art. 93 ustawy o ochronie (...) nie wszczyna się postępowania w sprawie stosowania praktyk ograniczających konkurencję, jeżeli od końca roku, w którym zaprzestano ich stosowania upłynął rok. Z uwagi na fakt, iż zaprzestano stosowania praktyki z dniem 29 czerwca 2004 r., również spełniony w sprawie został warunek przewidziany powołaną normą art. 93 ustawy o ochronie (...). Godzi się wskazać, iż w sprawie mogło nastąpić wszczęcie postępowania w listopadzie 2004 r., bowiem cennik z roku 1999 mógł stanowić samodzielną podstawę stwierdzenia porozumienia z art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie (...).

3.3.3. Przesłanka zastosowania art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie (...) polegająca na celu lub skutku porozumienia, którym jest wyeliminowanie, ograniczenie lub naruszenie w inny sposób konkurencji na rynku właściwym.

Rozważając spełnienie w sprawie drugiej przesłanki z art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie (...), polegającej na antykonkurencyjnym celu lub skutku działania przedsiębiorców skupionych w Związku wypada zauważyć, iż ustawa o zawodzie lekarza weterynarii i izbach lekarsko-weterynaryjnych nie upoważnia do uchwalania lub uzgadniania cen na usługi lekarsko – weterynaryjne. Zaaprobować należy stanowisko Sądu Antymonopolowego wyrażone w wyroku z dnia 6 lipca 1994 r. sygn. akt XVII Amr 8/94 sprowadzające się do konkluzji, iż działalność organów samorządu zawodowego podlega ocenie ustawy antymonopolowej wówczas, gdy nie mieści się w zakresie kompetencji wynikających z przepisów określających ustrój samorządu a zarazem wywołuje negatywne skutki w zakresie rozwoju wolnej konkurencji. Podkreślić należy, iż pogląd powyższy odnośnie zakresu podległości związków przedsiębiorców prawu antymonopolowemu Sąd Antymonopolowy podtrzymał również w orzeczeniach

późniejszych np. w wyroku z dnia 14 maja 1997 r. sygn. akt XVII Ama 11/97, w wyroku z dnia 15 lipca 1998 r. sygn. akt XVII Ama 32/98, w wyroku z dnia 22 grudnia 2004 r. sygn. akt XVII Ama 50/04 jak również co do zasady podzielił go Sąd Najwyższy (wyrok z dnia 29 maja 2001 r. sygn. akt I CKN 1217/98 oraz wyrok z dnia 7 kwietnia 2004 r. w sprawie Krajowej Rady Notarialnej w Warszawie). Zatem – skoro uzgadnianie cen wykracza poza zakres kompetencji wynikających z przepisów określających ustrój samorządu, brak jest przeszkód do oceny zachowania Dolnośląskiej Izby w trybie ustawy o ochronie (...).

Warunkiem uznania uzgodnień w sprawie Cennika usług lekarsko – weterynaryjnych za naruszające normę art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie (...) jest udowodnienie, iż Izba podjęła działania celem koordynacji zachowań przedsiębiorców (lekarzy weterynarii) w zakresie stosowania cen na ich usługi, zaś celem tych działań lub skutkiem było ograniczenie konkurencji. Koordynacja ta pozwałaby na wyeliminowanie niepewności przedsiębiorców co do przebiegu procesów rynkowych i warunków działania konkurentów, która to niepewność jest podstawą działania konkurencji (Elżbieta Modzelewska-Wąchal. Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów. Komentarz. TWIGGER. Warszawa 2002, strona 44). W stanie faktycznym niniejszej sprawy, zdaniem organu antymonopolowego, powyższa przesłanka została spełniona.

Wskazać należy, iż w świetle ustalonego orzecznictwa Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów za nielegalną uznać należy już samą wymianę przez przedsiębiorców lub jednego z nich informacji, jeżeli służą lub mogą one służyć koordynacji cen przez konkurentów. Taka wymiana informacji służy lub może służyć ujednoczeniu lub skoordynowaniu zachowań ograniczających konkurencję na znacznej części rynku przez przedsiębiorców uczestniczących we wspomnianym przepływie informacji (np. wyrok Sądu Antymonopolowego z 20 września 1995 r. sygn. akt XVII Amr 19/95). Z faktu podejmowania na przestrzeni czternastu lat uchwał ustalających ceny minimalne na usługi lekarsko-weterynaryjne wynika, iż ich celem była próba wpłynięcia na zachowania rynkowe przedsiębiorców – członków Izby w kierunku ograniczenia konkurencji cenowej pomiędzy członkami Izby. Cel ten w praktyce zrealizowany był poprzez zamieszczenie na każdym cenniku informacji o konieczności przestrzegania uchwalonych cen minimalnych pod groźbą odpowiedzialności dyscyplinarnej. Analogiczny zapis znajduje się również na ostatnim Cenniku, tj. zawierającym ceny uchwalone uchwałą Rady Izby z dnia 26 listopada 1999 r., zmienionych uchwałą Izby z dnia 22 lutego 2002 r. Nie ulega wątpliwości zatem, iż celem uchwał w sprawie cen minimalnych – a w konsekwencji celem kwestionowanego porozumienia - było wyeliminowanie konkurencji pomiędzy członkami Izby w zakresie wysokości stosowanych cen usług lekarsko – weterynaryjnych. Wypada podkreślić, iż nawet, gdyby intencje nie były wprost wyrażone, jest oczywiste – co wynika z teorii ekonomii – iż celem przyjęcia do wspólnego stosowania przez przedsiębiorców będących konkurentami cen minimalnych na tego samego rodzaju usługi jest wyeliminowanie konkurencji cenowej, co jest równoznaczne z utworzeniem monopolu cenowego. *Wystarczające dla prawnego udowodnienia (porozumienia) jest, jeżeli cel porozumienia będzie antykonkurencyjny. Nie jest natomiast konieczne wykazywanie jego antykonkurencyjnych skutków. Jak to wyraził ETS dla stosowania art. 81(1) nie trzeba brać pod uwagę konkretnych skutków porozumienia, jeżeli okaże się, że ma ono na celu zapobieganie, ograniczanie lub zniekształcanie konkurencji. (...) W wyroku ETS w sprawie La Technique Miniere (wyrok ETS w sprawie 56/65 La Technique Miniere v Mashinenbau Ulm,) ETS wyjaśnił, że cel i skutek są alternatywami. Z tego powodu należy najpierw zastanowić się nad dokładnym celem porozumienia, w odniesieniu do ekonomicznych warunków porozumienia, w którym ma ono być wykonywane. Klauzule porozumienia muszą wskazywać, że jest ono*

pomyślane aby utrudniać lub szkodzić konkurencji. I jest to dowód wystarczający. Jeżeli jednak analiza nie wskazuje na antykonkurencyjny cel porozumienia, to w dalszej kolejności rozważyć należy skutki porozumienia, które muszą uzasadniać wniosek, że porozumienie to udaremnia, ogranicza lub zniekształca konkurencję i to w odczuwalny sposób (Zbigniew Jurczyk. Wybrane zagadnienia polityki konkurencji, Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, Warszawa 2004, strona 35-36). W sprawie niniejszej cel antykonkurencyjny jest widoczny w samej tematyce uchwał (dotyczą cen minimalnych) oraz w próbie dotarcia z ich treścią do wszystkich członków Izby, poprzez publikowanie ich w formie cenników.

Bez znaczenia dla oceny faktu zawarcia tego porozumienia jest okoliczność, iż dotyczy ono jedynie opłat minimalnych, jak i okoliczność, czy w efekcie doszło do ujednoczenia cen u członków związku. Wypada powołać przykładowo wyrok Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości z dnia 11 lipca 1989 r. w sprawie 246/86 S.C. Belasco i inni przeciwko Komisji Wspólnot Europejskich (Zb. Orz. 1989, 2117) zawierający tezę, iż „ustalenie ogólnie obowiązujących cen, nawet gdy ceny te nie są respektowane w praktyce, stanowi naruszenie art. 85 ust. 1 Traktatu, jeżeli ich celem jest naruszenie konkurencji. Zdaniem Trybunału do przyjęcia rozmyślnego naruszenia reguł konkurencji wystarczy, aby przedsiębiorcy nie mogli nie być świadomi, że sporne zachowanie miało na celu ograniczenie konkurencji.” (Agata Jurgowska, Tadeusz Skoczny, Prawo konkurencji Wspólnoty Europejskiej, Orzecznictwo, Tom 1, Orzeczenia Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości z lat 1962 – 1989, Wydawnictwo Naukowe Wydziału Zarządzania Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2004, s. 487-488). Podobne stanowisko zajmuje sądownictwo polskie. Zgodnie z nim na stwierdzenie praktyki ograniczającej konkurencję nie ma wpływu osiągnięcie zamierzonego skutku, bowiem o istocie praktyki decyduje już sam uzgodniony zamiar wpłynięcia na rynek w sposób sprzeczny z prawem, nie zaś skutek takiego działania (wyrok Sądu Antymonopolowego z 1 marca 1993 r., sygn. akt XVII Amr 37/92). Prezes Urzędu podziela w całości powyższe stanowiska orzecznictwa.

Tym samym spełniona jest druga przesłanka zastosowania art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie (...) polegająca na celu lub skutku porozumienia, którym jest wyeliminowanie, ograniczenie lub naruszenie w inny sposób konkurencji na rynku właściwym

Prezes Urzędu stwierdził w pkt I Decyzji, iż Izba zaprzestała stosowania praktyki z dniem 29 czerwca 2004 r. Powyższe stanowisko Prezesa wynika z faktu, iż z tą datą weszła w życie Uchwała nr 228/III/2004 r. z dnia 29 czerwca 2004 r. w sprawie uchylenia Uchwały z dnia 29 listopada 1991 roku Okręgowej Rady Dolnośląskiej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej dotyczącej cen minimalnych za czynności lekarsko-weterynaryjne i opłaty za ordynowanie leków oraz uchylenia kolejnych uchwał dotyczących zmian niektórych pozycji cennika minimalnego za usługi weterynaryjne. Na podstawie literalnej treści Uchwały Prezes ustalił, iż z dniem 29 czerwca 2004 r. uchylone zostały wszystkie uchwały podjęte przez Radę Izby w sprawie cen minimalnych na usługi lekarsko-weterynaryjne.

3.4. Zarzut uzgodnienia cennika cen minimalnych na usługi lekarsko – weterynaryjne.

Jak to już wskazano w pkt. 3.3.1. niniejszej Decyzji, dla prawnego bytu praktyki ograniczającej konkurencję opisaną w art. 5 ust. 1 pkt 1 niezbędne jest łączne wystąpienie następujących przesłanek :

- 1) zawiązanie się porozumienia według zasad określonych w artykule 4 pkt 4 i art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy, polegającego na ustaleniu bezpośrednio lub pośrednio, cen i innych warunków zakupu lub sprzedaży towarów
- 2) cel lub skutek porozumienia, którym jest wyeliminowanie, ograniczenie lub naruszenie w inny sposób konkurencji na rynku właściwym.

Jak wskazano w pkt 3.3.2. niniejszej Decyzji, w świetle art. 4 pkt 4 ustawy o ochronie (...) przez porozumienia rozumie się m.in. sprzeczne z ustawą uzgodnienia dokonane w jakiegokolwiek formie przez dwóch lub więcej przedsiębiorców lub **ich związki**.

W myśl tego przepisu porozumieniem jest więc koordynowanie zachowań przedsiębiorców przez m.in. ich związki. Jak już wyżej wskazano lekarze weterynarii spełniają kryteria uznania ich za przedsiębiorców według powołanej wyżej ustawy. Z kolei Dolnośląska Izba Lekarsko-Weterynaryjna spełnia kryteria uznania jej za związek przedsiębiorców w rozumieniu powołanej ustawy o ochronie (...), co skutkuje podleganiem jej działań ocenie w trybie tejże ustawy.

Oceniając charakter prawny podjętych przez organ Izby, jakim jest Okręgowa Rada Lekarsko – Weterynaryjna, działań w zakresie opracowania cennika usług lekarsko weterynaryjnych, nie sposób ocenić ich jako zawarcia porozumienia w formie uzgodnienia (art. 4 pkt 4 lit b ustawy o ochronie...). Wypada zauważyć, iż uzgodnienie jest inną, aniżeli podjęcie uchwały przez związek przedsiębiorców, formą porozumienia. Z treści zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, iż poszczególne cenniki nie stanowiły samoistnej formy uzgodnień, a jedynie miały charakter pochodny w stosunku do uchwał w sprawie cen minimalnych. Cenniki stanowiły jedynie praktyczną formę prezentacji treści porozumienia polegającego na podjęciu przez związek (Radę Izby) uchwał w sprawie cen minimalnych – a więc porozumienia, którego forma opisana została w art. 4 pkt 4) lit c) ustawy o ochronie (...). O wtórnym charakterze cenników, w stosunku do porozumienia zawartego w formie uchwał związku, świadczy fakt, iż każdy cennik odwoływał się w swojej treści do konkretnej uchwały w sprawie cen minimalnych. Zachowane uchwały z kolei odwołują się zresztą również wprost do treści cennika np. uchwała Nr 33/2002/III z dnia 22 lutego 2002 r. w *sprawie zmiany niektórych pozycji Cennika minimalnego za usługi weterynaryjne*. **Prezes Urzędu przyjął zatem, iż poszczególne cenniki stanowiły jedynie formę publikacji uchwał, nie tworząc odrębnego porozumienia.** W tej sytuacji należy stwierdzić, iż w sprawie brak jest pierwszej przesłanki ustalenia praktyki z art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie (...), tj. brak jest dowodów zawarcia przez Izbę odrębnego porozumienia w formie **uzgodnienia** cennika cen minimalnych na usługi lekarsko – weterynaryjne w rozumieniu art. 4 pkt 4 lit c) ustawy o ochronie (...). Nie od rzeczy będzie wskazać, iż stwierdzenie przeciwne prowadziłoby w istocie do **domniemania** istnienia odrębnego porozumienia w miejsce jego **udowodnienia**, co prowadziłoby do naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 81 ustawy o ochronie (...).

Skoro zatem zdaniem Prezesa porozumienia w formie uzgodnienia nie zawarto, brak jest również i drugiej przesłanki zastosowania normy art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie (...) tj. celu lub skutku porozumienia, którym jest wyeliminowanie, ograniczenie lub naruszenie w inny sposób konkurencji na rynku właściwym.

Wobec powyższego, na skutek braku ustawowych przesłanek stwierdzenia naruszenia art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie (...) w zw. z art. 4 pkt 4 lit. b, należało orzec jak w pkt. I II. sentencji niniejszej Decyzji.

3.5. Kara pieniężna.

Zgodnie z art. 101 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 101 ust. 5 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów Prezes Urzędu może nałożyć na związek przedsiębiorców karę pieniężną w wysokości nie większej niż 10% przychodu określonego w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary, jeżeli związek przedsiębiorców, choćby nieumyślnie dopuścił się naruszenia zakazu określonego w art. 5, w zakresie niewyłączonym na podstawie art. 6 ust. 1 i art. 7. W przedmiotowej sprawie, jak już powołano w pkt. 3.3. Decyzji, nie mają zastosowania wyłączenia wynikające z art. 6 ust. 1 ustawy antymonopolowej, dotyczące tzw. porozumień bagatelnych. bagatelnych sprawie nie ma zastosowania także wyłączenie z art. 7 ustawy o ochronie (...) w sprawie wyłączenia spod zakazu stosowania praktyk ograniczających konkurencję niektórych rodzajów porozumień. Tym samym porozumienie to nie podlega wyłączeniom wskazanym w art. 6 ust. 1 i art. 7 ustawy o ochronie (...).

Art. 104 ustawy o ochronie zawiera kryteria ustalania wysokości kar pieniężnych nakładanych na związek przedsiębiorców na podstawie art. 101 ustawy o ochronie (...). Zgodnie z powołanym przepisem przy ustalaniu kary należy brać pod uwagę okres, stopień i okoliczności uprzedniego naruszenia przepisów ustawy antymonopolowej. Ustalając karę nałożoną na Dolnośląską Izbę organ antymonopolowy wziął pod uwagę znaczny zasięg zakazanej praktyki obejmujący całe województwo dolnośląskie, fakt wieloletniego jej obowiązywania, charakter praktyki zaliczanej do najcięższych praktyk ograniczających konkurencję oraz dążenie do zapewnienia przestrzegania uchwał przez członków Izby w następstwie grożenia odpowiedzialnością dyscyplinarną za ich nieprzestrzeganie. Z kolei okolicznością wpływającą na obniżenie kary jest fakt, nie stwierdzenia wyciągania konsekwencji w stosunku do członków Dolnośląskiej Izby nie stosujących cen zawartych w Cenniku (czyli nie stosowanie w praktyce mechanizmu dyscyplinującego lekarzy weterynarii), naruszenie ustawy o ochronie (...) po raz pierwszy. W związku z powyższym ustalono wysokość kary na kwotę 12 884,85 zł (słownie : dwanaście tysięcy osiemset osiemdziesiąt cztery złote osiemdziesiąt pięć groszy). ***** tajemnica przedsiębiorstwa
Kara pełni rolę represyjno - wychowawczą, a także pozostaje w rozsądnej proporcji do możliwości finansowych Dolnośląskiej Izby. Wobec powyższego orzeczono jak w pkt III. sentencji.

Zgodnie z art. 105 ust. 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów karę pieniężną należy uiścić w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów: NBP o/o Warszawa Nr 51101010100078782231000000.

Mając powyższe na uwadze orzeczono jak w petitum.

Stosownie do treści art. 78 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w związku z art. 479²⁸ § 2 k.p.c. – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - w

terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Delegatura we Wrocławiu.

Z up. Prezesa UOKiK
Dyrektor Delegatury UOKiK we Wrocławiu
Zbigniew Jurczyk

Otrzymuje :

Dolnośląska Izba
Lekarsko - Weterynaryjna
ul. Sopocka 21/2
50-344 Wrocław